

มุกดา สิงหนุญ 2554: การศึกษาลักษณะการใช้ภาษาไทย เนื้อหา และกลวิธีการบรรยายธรรม
ของพระพรหมมิ่งคลาจารย์ (ปั่น ปญฺญานนฺโท) ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ภาษาไทย)
สาขาวิชาภาษาไทย ภาควิชาภาษาไทย อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก:
รองศาสตราจารย์ชลอ รอดลอย, ศศ.ม. 182 หน้า

การวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะการใช้ภาษาไทย เนื้อหา และกลวิธีการ
บรรยายธรรมของพระพรหมมิ่งคลาจารย์ (ปั่น ปญฺญานนฺโท) โดยใช้วิธีศึกษาเชิงพรรณนาวิเคราะห์จาก
ข้อมูลทุติยภูมิที่รวบรวมจากหนังสือชุดมรดกธรรม จำนวน 7 ชุด คือ พุคฺติ ทำดี กิดดี ธรรมครองเรือน
ธรรมครองโลก ธรรมครองจิตใจ และธรรมครองชีวิต

ผลการวิจัยพบว่า มีการใช้ถ้อยคำจำนวน 8 ลักษณะ คือ มีการคำซ้ำมีมากที่สุด รองลงมาคือ
การใช้คำซ้อน ส่วนนวน ภาพพจน์อุปมา คำภาษาต่างประเทศ คือคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษ และคำที่มาจาก
ภาษาจีน นอกจากนี้ยังมีการใช้คำอุทานเสริมบท ส่วนนวน คำพังเพย และสุภาษิต ตามลำดับ

ด้านเนื้อหาการบรรยายธรรมมีเนื้อหาสาระให้ความรู้มากที่สุด รองลงมาการให้ความจริงใจ
การโน้มน้าวใจ และการให้ความรอบรู้ ตามลำดับ ส่วนเนื้อหาให้ความรู้ที่พบมากที่สุดเรื่องกิดดี
รองลงมาเรื่องทำดี และเรื่องธรรมครองจิตใจ พุคฺติ ธรรมครองเรือน ธรรมครองโลก และธรรม
ครองชีวิตตามลำดับ การโน้มน้าวใจที่พบมากที่สุดเรื่องพุคฺติ รองลงมาเรื่องทำดี ธรรมครองเรือน
ธรรมครองชีวิต และเรื่องกิดดีและธรรมครองจิตใจ ตามลำดับ การจริงใจที่พบมากที่สุด
เรื่องธรรมครองชีวิต รองลงมาเรื่องพุคฺติ และเรื่องกิดดีและธรรมครองเรือน เรื่องธรรมครองจิตใจ
และเรื่องธรรมครองโลก ตามลำดับ การให้ความรอบรู้ ที่พบมากที่สุดเรื่องธรรมครองโลก รองลงมา
เรื่องทำดี ตามลำดับ

ด้านกลวิธีการนำเสนอเรื่อง พบว่าการใช้คำกระตุ้นความสนใจมากที่สุดในเรื่องทำดีและการใช้
คำกินใจและสะอึกใจพบมากที่สุดในเรื่องธรรมครองชีวิต การอ้างความเป็นมาของเรื่องที่พบมากที่สุดใน
เรื่องพุคฺติการพูดตรงไปตรงมาพบมากที่สุดในเรื่องธรรมครองเรือน และแบบพูดถึงความดียกย่อง
ผู้อุปการคุณพบมากที่สุดในชุดธรรมครองจิตใจ การยกเทศนาโวหารมากที่สุด ได้แก่ เรื่อง พุคฺติ และ
การยกสาธกโวหารมากที่สุด ได้แก่ เรื่องธรรมครองเรือน การสรุปจบเรื่องแบบคลี่คลายประเด็น
ในเรื่องพุคฺติ และแบบทิ้งปริศนา ได้แก่ เรื่องกิดดี